

А.О. Баранова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.І. Кашперська (*ХДУХТ, Харків*)

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Внутрішній аудит є важливою функцією управління, яка охоплює облік, фінансовий аналіз і контроль, порівняння і оцінку фактично досягнутого результату з поставленою метою і задачами підприємства. Внутрішній аудит систематично контролює діяльність всіх об'єктів управління, виявляє причини відступу від стандартів, відхилення від цілей поставлених перед конкретним об'єктом, що сприяє оперативному усуненню виявлених порушень.

Внутрішній аудит – складова системи внутрішньогосподарського контролю підприємства, яка являє собою систему оперативного, періодичного чи разового забезпечення інформацією керівництва чи власників підприємства шляхом організації незалежного контролю і підготовки управлінських рішень силами штатних працівників чи залученої на основі договору сторонньої аудиторської організації або незалежним аудитором для досягнення основної мети функціонування підприємства – одержання максимального прибутку.

Потреба у внутрішньому аудиті виникає у зв'язку з тим, що система внутрішнього контролю за станом обліку має тенденцію з плином часу змінюватись, якщо відсутній механізм постійної її верифікації. Відомо, що при відсутності контролю і оцінки персонал починає працювати недбало. Крім того, незалежно від якості системи контролю, можливі навмисні викривлення реального стану справ.

З розширенням повноважень і набуттям досвіду господарювання та з метою більш ефективного управління все частіше на підприємствах створюються відділи або служби внутрішнього аудиту, які дозволяють оперативно виявляти поточні проблеми. Такі структурні підрозділи об'єднують у своєму складі досвідчених фахівців, які згідно затвердженого керівником плану за погодженням з головним бухгалтером здійснюють наступний бухгалтерський контроль – внутрішній аудит – достовірності обліку та звітності, їх повноти та відповідності законодавству, нормативам і стандартам.

Служби внутрішнього аудиту мають дуже широкий спектр та напрями і залежать від розміру, структури, специфіки підприємства, а також потреб керівництва, тому на практиці виникають різні види

внутрішнього аудиту. Як правило, функції внутрішнього аудиту складаються з контролю за організацією систем обліку і внутрішнього контролю, процедур дослідження окремих операцій підприємства, оцінки цих операцій і контролю відповідності відображення їх в бухгалтерському обліку, а також контролю за діяльністю системи внутрішнього контролю підприємства. Служба внутрішнього аудиту, відповідає перед керівництвом підприємства за постійне спостереження та контроль за функціонуванням цих систем. Але функції працівників служби внутрішнього аудиту в нормативі описані не досить вдало.

Саме тому організація діяльності такого структурного підрозділу має на увазі строгу регламентацію діяльності, визначення прав, обов'язків і відповідальності фахівців, кваліфікаційних вимог, взаємостосунків з підрозділами і персоналом підприємства, які можуть бути представлені у вигляді чітко сформованих внутрішніх нормативних документах – положенні, стандарті тощо. Згідно цього документа, фахівці служби аудиту мають надавати рекомендації з удосконалення систем обліку та контролю, експертизи фінансової і оперативної інформації; огляду коштів, які використовуються для ідентифікації виміру класифікації та інформування; підготовки оглядів ефективності діяльності підприємства, включаючи нефінансові засоби керівництва; контролю за дотриманням законодавства і виконанням всіма підрозділами внутрішньої політики діяльності підприємства

Організація й удосконалення документообігу на підприємстві є одним із напрямів діяльності внутрішніх аудиторів, які можуть визначити «слабкі місця», що надасть змогу удосконалити систему руху документів, правильно розподілити роботу між працівниками, що в цілому впливає на ефективність процесу реалізації. Також, аудитор може вивчати методи підбору кадрів на підприємстві, вивчати систему тестування, що застосовується для визначення рівня кваліфікації претендентів і його відповідності вакантній посаді. У подальшому аудитор надає рекомендації для розробки більш ефективної системи добору кадрів. Рекомендації і висновки внутрішніх аудиторів повинні сприяти скороченню витрат і підвищенню ефективності діяльності підприємства, цим самим створюючи умови для реалізації його стратегії.

Таким чином, під внутрішнім аудитом розуміється організована на підприємстві, діюча в інтересах його керівництва та власників і регламентована внутрішніми нормативними актами система контролю за дотриманням встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку, складання та подання звітності, її внутрішнього аналізу, та надійністю функціонування всієї системи внутрішнього контролю.